

Consideracions al voltant de tres llibres de poemes

De Blai Bonet, Miquel Àngel Riera i Vicenç Altaïó

La recent aparició de "Cant de l'arc" de Blai Bonet (Els llibres de l'Ossa menor, B. 1979): "La bellesa de l'home"

de Miquel Àngel Riera (Baleguera, P.M. 1979), i "Correspondències com conspiracions" de Vicenç Altaïó (Tafal, Son Coc, Ciutat de Mallorca, 1980), ens serveix d'exemple pràctic per verificar l'extraordinària vitalitat que la poesia ha assolit entre nosaltres durant els darrers anys. La nombrosa

aflluència que ha tingut l'exposició de poesia jove, realitzada a la Facultat de Filosofia i Lletres, n'és una demostració palesa. És molt possible que en un hipotètic "ranking" de publicacions poètiques, Mallorca ocupi actualment un dels primers llocs, si no el primer, a nivell nacional. L'escat poeta dels darrers anys ha estat pro-piugnat, sens dubte, per l'exultència de la llibreria "Carall Verd" de Rafael Jaume, d'una part, i per la continuació ininterrompuda d'un grapat de poetes mallorquins de primera línia (Josep M. Llompart, Blai Bonet, Miquel Àngel Riera, Bartomeu Fiol i Miquel Bauçà), que en cada una de les seves aportacions assolixen una fita digna de tenir-se en compte o assenyalen un tencament en la panoràmica diacrònica de la poesia a casa nostra. Per això, parlar de poesia mallorquina, o de poesia a Mallorca, representa enfrontar-se amb una amalgama prou complexa de tendències, davant la qual, la visió d'avui ha de ser, encara, fortosament subjectiva. Devora noms i obres que gaudixen ja d'un reconeixement i una projecció, apareixen constantment noms nous, noves tendències, enfront de les quals manca, o pot mancar de vegades, una escaient perspectiva de valoració. Puix que el fet de la poesia és, malgrat tot, un fet evidentment mhonorari, aquí o a Nova York, qualsevol "opinió" resulti, per això mateix, impudent i arriscada. La manca d'una dicció continuada i coherent al quèfer crític, pràcticament oblidat entre nosaltres, fa que, sota la proliferació de llibres i de poemes, no es puguin situar convenientment les aportacions i restin nombrosos huits

dins el panorama. Fallà del subjectivisme i del compromís, tal volta no hi ha crítica, avui entre nosaltres.

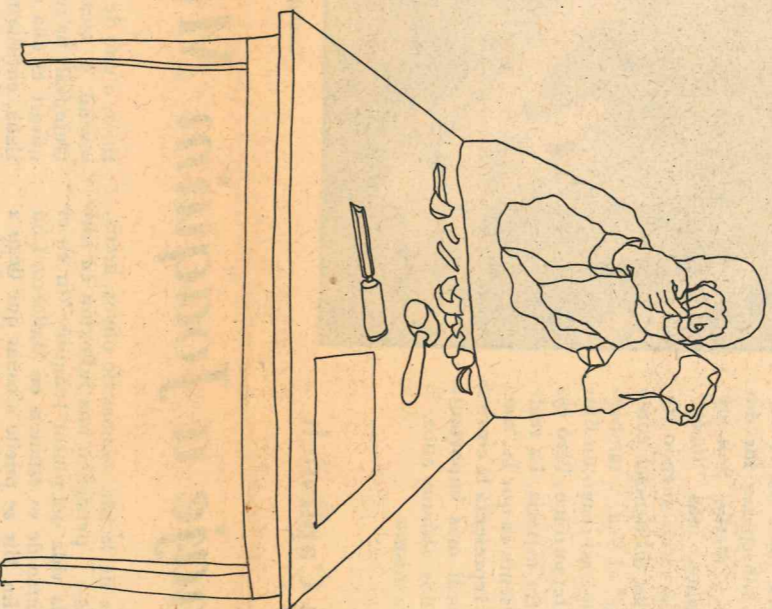
Malgrat això, surten llibres importants, i cal donar notícia d'aquests llibres i d'altres que en viuen —ai lasi— en posteriors fornades.

Cant de l'arc

Blai Bonet és el poeta mallorquí més important de la post-guerra. Amb les seves primeres publicacions: "Poemes de Setmana Santa", "Entre el coral i l'espiga" i "Cant Espiritual", realitza una transformació radical de la poesia mallorquina fent trobant l'estètica de la Generació del 27 —i això ens faria pensar en la revolució anterior de Ros-selló-Porcel—. Els seus llibres posteriors, entre els quals caldrà "Comedia" i "L'Evangeli segons un de tants", Premi de la Crítica i Premi Carles Riba, respectivament, aporten noves lectures i noves sensibilitats a unes formes d'expressió molt personals, potser irrepetibles. A partir d'un moment determinat, però, la poesia de Blai Bonet entra en el que podríem anomenar una crisi de concepte. Entenguem, com és clar, que la poesia no té perquè ser clara ni obscura, "por mas claro, poeta, no se es mejor poeta; /por oscuro, poeta, no lo ovides, tampoco", diu amb prou encoet Rafael Alberti.

En la poesia de Blai Bonet succeeix que a força d'unificar, distorsionant, conceptes oposats: teologia/materialisme; nacionalisme català/ Espanya; formalisme/realisme, arriba a un punt de contradicció de significats evident. L'autor, en un esforç rabiosament personal, vol unificar-los en una expressió depurada: "¡O, com tu, sóc aquell...". El resultat, sovint, excedeix els àmbits de l'expressió poètica.

"Cant de l'arc" ens ofereix algunes d'aquestes constants més amunt assenyalades, a més de la sorpresa d'alguns poemes que esteu temptat d'anomenar hiperrealistes. Entre ells, un d'impressionant: "Terra santa de Cerdanyola", on minuciosament ens conta l'altelament

d'un condemnat a mort. En la descripció objectiva i minuciosa dels fets, l'autor elabora un crític callat contra la darrera guerra. Esgarria. "La carta a Tàpies" i en Blai conia bé l'obra d'aquest pintor—, és un altre dels poemes a tenir en compte en aquest llibre. La llibertat dels vers ara ja és total. La voluntat, clara: eriar un sol punt de rotòrica fins a poder declarar: "la veu sembla molt meua perquè és nostra". Aquest lirisme, transcendent la persona del líric, presideix les 70 pàgines de poesia que Blai Bonet ofereix a "Cant de l'arc".

La bellesa de l'home

Amb aquest llibre, Miquel Àngel Riera obtingué el Premi Joan Alcover als Ciutats de Palma 1972. La seva producció poètica és la següent: "Poemes a Nat" (1965), "Pantaleu" (1979), "Biografia" (1974), "Paràbola i clam de la cosa humana" (1974) i "Llibre de be-

l'autor. "La bellesa de l'home" ens ofereix una sèrie continuada de versos esplèndids, de factura impecable. Vegem: "La bellesa de l'home és que crea bellesa" —"La bellesa del món és la que hi posa l'home" — "parlau amb mi d'avui, d'aquesta vida". El poema no. VI, on parla de Jan Steen i de la seva manera de contemplar una casa per dintre, m'ha agradat per damunt dels altres: "plats bruts de fam atesa per la taula/l'estesa de nous/tot arreu del trespol". Definitivament, Miquel Àngel Riera sempre escriu el mateix llibre. L'entriquet, però, amb noves connotacions estètiques.

Correspondències com conspiracions

Aquest llibre de Vicenç Altaïó és el darrer que han tret Angel Terrón i Andreu Vialà a Tafal, després d'una pausa prou notòria. Fideles als paràmetres dels editors, sens dubte avant-guardistes, l'autor sembla reflexionar sobre el mateix fet d'escritura i d'escritura poètica. Sempre a partir de les ruptures provocades pel neo-formalisme. Sorpren, en part, trobar, entre nosaltres, un llibre de renovació tan saludable. El risc pot ser bastir una illa poèticament perfecta, allunyada de la nostra realitat cultural. Però segurament això no s'ha de tenir en compte. Potser qualsevol renovació poètica ha hagut de realitzar-se desplaçant-se del context. Em sembla intel·ligent, Altaïó, en formular el problema: "mots embalsamats en els mots/scrípturants/;/immortalitzats/en la lectura i la biblioteca?/res no és en l'ordre simbòlic de les coses/ lluny de la memòria cal ligat manàtic/;/muestra que dona a l'ora a la cara/del mirall capítol històric de la història/;/assassinat del model/realitat sense real?/ /no vull la importació del poema al lector/poema sense lector, embalsament de l'escriptura". Un llibre, com es pot veure, definitori d'una actitud i d'una manera d'entendre la poesia.

Jaume Pomar